

Ob božjem grobu.

Spisal *Ivan Stukelj.*

Izza mladih dni mi je neizbrisen spomin na veliki teden in božji grob.

V mojem rojstnem kraju, v Motniku, imamo poleg farne cerkve še eno cerkvico. V to so postavljali v velikem tednu božji grob. Videl sem po svetu mnogo prekrasnih, dragocenih in umetno izdelanih božjih grobov, a nobeden mi ni bil tako veličasten kakor naš, menda zaraditega, ker se je vsa cerkvica o tej priliki izpremenila v božji grob. Sestavljen je bil pred velikim oltarjem kakor na gledališkem odru iz kulis, katerih oboki so segali do cerkvenega stropa. Poslikane so bile z vsakojakimi podobami iz Kristusovega trpljenja.

Vsa okna so bila tedaj zagrnjena s temnordečimi zavesami. Ta tajinstven mrak! Koga ne bi bil oklenil s prečudno močjo, komu ne bi bil budil pobožnih čuvstev? — Svetli dan je le tedaj šinil nekoliko skozi vrata, ko so prihajali in odhajali pobožni molilci.

V božjem grobu samem pa so ob kipu umrlega ležečega Kristusa gorele luči v zelenih, rdečih, rumenih in modrih kroglih. Nad grobom pri sv. Rešnjem Telesu so na vsaki strani monštrance, z belo tančico pregrnjene, gorele po tri sveče. Pri odsvitu teh luči pa so dobivale slike ob strani nekako življenje. Dozdevalo se mi je, da se vse gibljejo in premikajo. Najlepša se mi je zdela ona podoba, ki je predstavljala Kristusa, molečega na Oljski gori. — Kako je vtopljen v svojo molitev, kako mu drhti telo od duševne bridkosti, v strahu pred groznimi mukami, ki ga čakajo . . . Zdelo se mi je, da čujem bolestne vzdihle, ki mu prihajajo iz dna žalostnega srca: „Oče, vzemi ta kelih trpljenja od mene! . . .“ Krvave kaplje mu stopajo na čelo, počasi polzijo po togepolnem, a milem obličju . . .

Cerkveni obredi Velikega tedna so se mi vrstili sedaj pred očmi, in s pobožnim srcem sem motril te slike. Ko sem bil prvikrat pri božjem grobu, sem s strahom zapazil velika rimska vojaka v šareni obleki, z bridkima sulicama v rokah, z visokim šlemom na glavi, stražeča umrlega Kristusa.

Stala sta čisto spredaj pred božjim grobom. Mrko sta zrla name izpod košatih obrvi, da se je videla belota oči. Z njiju rjavih obrazov je sevala trdost, divjost in krutost. — Tedaj sem bil star nekako štiri leta. Da bi si vse to ložje ogledal, me je vzela mati v naročje, in premotrivši velikana od nog do glave, sem ji pošepnil besede: „Mama, ali ga smem potipati za škorenj?“ Mati se mi je posmehtila in prikimala. Uprši oči v njega srepi pogled, sem iztegnil ročico ter ga prijel za rjavi škorenj. V tem trenutku sem čutil v sebi veliko junaštvo, a zazdelo se mi je, da je čez temno obličje vojakovo švignil porogljiv smehljaj.

Ob desni cerkveni steni je visela velika, silno stara slika „zadnje večerje“ v lepo izrezljanem, a zdaj že preperelem okviru. Na nji me je najbolj zanimal Judež Iškarjot s svojo kuštravo glavo, ki jo je obračal od Kristusa, zroč v gledalca s strastnimi očmi. V rokah je krčevito stiskal mošnjo, napolnjeno z denarji.

Pred grobom pa je na golem, voglato rezanem kamenu položeno slonelo veliko božje razpelo. Vsak obiskovalec groba je najprvo molil v klopi žalostni del rožnega venca, potem pa poleg tega razpela. To sem opravil tudi jaz z materjo, ko sem bil že malo večji. Mati me je nalahno potisnila iz klopi. Dvignila sva se, a potem zopet pokleknila na tla. Pomolila sva nekoliko češčenamarij in po kolenih sva se pomaknila za nekoliko korakov proti razpelo. Potem pa sva zopet postala, to se je zgodilo trikrat. Zdaj sva bila pri razpelo, in mati mi je namignila, jaz pa sem poljubil Zveličarja na čelo ravno tam pod trnjevo krono, potem na vsako roko in nogo ob žrebljih in rano ob desni strani. Ko sem se dvignil, sem menil, da čutim Zveličarjevo kri na svojih ustnih. Za menoj je tudi mati poljubila, potem posegla v žep in mi dala nekoliko krajcarjev, ki sem jih spustil v zraven stoječi nabiralnik.

Sveta tihota je vladala po tej božji veži, čul si le šepetajočo molitev, rožljanje molkovih jagod, pobožne vzdihne, drzanje črevljev ob cerkvenem tlaku. Združeni so bili čestilci božjega groba, a vsak je bil tako vtopljen v svoje molitve, svojo togo, svojo srčno skrivnost, da je marsikdo preglasno vzdihnil ali zastokal. Ozrl sem se časih mamici v obraz, in zapazil sem, kako so se ji na vekah prikazale svetle solze ter ji kapale na sklenjene roke...

Prenovljeni in okrepčani z molitvijo smo se vračali veselega srca domov.

Približala se je Velika sobota. Zvečer ob šestih je bilo „vstajenje“ s slovesnim izprevodom. Kako neskončno srečen sem bil tedaj! Ni čuda, saj sem imel na sebi popolnoma novo obleko od temena do pete. Takoj po obedu smo se otroci preopravili, hodili po trgu ter se ogledovali, kdo ima lepšo obleko. Mati pa so imeli s peko dela čez glavo. Oj, kako prijeten duh se je širil po hiši od novo pečenih kolačev, potic in mesnine!

Težko pričakovana ura se je približala. Dokler sem bil še majhen, sem šel z materjo, ko pa sem nekoliko odrasel, pa z očetom. V cerkvico je moglo le malo ljudi, večina nas je bila zunaj. Župnik je ob božjem grobu s svečanim glasom zapel: „Aleluja!“ Topiči so zagrmeli, zvonovi zapeli,

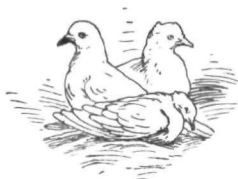
in izprevod se je razvrstil. Kako neki bi vam mogel opisati vso to radost, slovesnost! Od Velike srede sem je nad nami počivala neka blagodejna tiha toga — a zdaj se je povsod razprostrla radost kakor toplota pomladnega solnca. Nastal je že precejšen mrak, ko se je procesija povrnila v veliko cerkev. Oltarji so bili odičeni s cveticami in zelenjem. Vse sveče po cerkvi so gorele. Koliko nasprotje z Velikim petkom! Kako veličastno so pele orgle, kako radosti polno se je glasilo petje velikonočnih pesmi.

Vračali smo se domov. Spotoma sem čul marsikaterega starega moža ali ženo: „To je bila najbrže moja zadnja aleluja!“ Osupnil sem; nedoumno mi je bilo, da bi pri obči radosti mogel kdo misliti na smrt.

Leta so drevila naprej. S tujega sveta sem se rad vračal o Veliki noči domov k svojim dragim staršem. S strahom sem vsakikrat opazal, kako jih pripogiba starost. „Ej, Ivane, k letu osorej se ne vidi va več!“ mi je rekla predobra mamica. A milostivo nebo ji je namikalo eno in še marsikatero leto. Slednjič pa je prišlo, kar je moralo priti. Oba, oče in mati, že počivata v hladnem grobu. —

Bližajo se velikonočni prazniki in oživeli mi bodo z vso silo stare spomine iz davne, davne otroške dobe.

Kakor vi, ljubi bralci, se bom veselil Kristusovega vstajenja tudi jaz. Aleluja! . . .

Rak.

*Rak, rak, rak
dolge škarje ima,
vidi njega mak,
z brega mu pokima:
»Skroji meni suknjico,
suknjico rdečo,
suknjico kot imaš ti,
suknjico dehtečo!«
Skrojil rak mu suknjico,
skrojil je rdečo,*

*kdo mu pa sešije jo
suknjico dehtečo?
Šivala mu bo pomlad
suknjico dehtečo,
tudi jaz imel bi rad
suknjico rdečo.
Meni krojil rak ne bo,
mama jo skrojila,
mama jo šivala bo
ali pa kupila.*

Fr. Lovšin.

